

**Załącznik do Uchwały Nr XLIX/213/14
Rady Gminy Kampinos
z dnia 12 marca 2014 r.**

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2014 – 2020

GMINA KAMPINOS

KAMPINOS 2013

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp i podstawa prawna.....	3
II.	Sytuacja społeczno-demograficzna Gminy Kampinos.....	5
III.	Działania pomocowe w zakresie wsparcia rodziny.....	7
IV.	Niebieska karta	10
V.	Założenia programu. Cel główny. Cele szczegółowe.....	12
VI.	Realizatorzy i adresaci programu.....	16
VII.	Harmonogram prac.....	17
VIII.	Finansowanie.....	18
IX.	Ewaluacja i monitoring programu	19

I. Wstęp i podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany w związku z obowiązującą od 1 stycznia 2012 r. ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Program powstał w oparciu o aktualne dane społeczno-demograficzne, oraz przeanalizowane lokalne problemy społeczne ze szczególnym uwzględnieniem diagnozy potencjałów i potrzeb w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem. Program jest ukierunkowany przede wszystkim na problemy:

- rodzin niepełnych,
- rodzin w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów, takich jak: alkoholizm, przemoc,
- bezradności w sprawach wychowawczo-opiekuńczych rodzin,
- ubóstwa traktowanego, jako skutek niepodejmowania pracy oraz niskiej aktywizacji i bierności życiowej.

Trudne warunki materialne, nierozwiązane problemy, niedostatki w zakresie spełnianej przez rodzinę funkcji opiekuńczej, niewydolność wychowawcza, ograniczenia w zaspokajaniu wielu potrzeb, rozpad rodziny, zrywanie się więzi rodzinnych i zanikanie poczucia odpowiedzialności, narastanie sytuacji konfliktowych to źródła wielu zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz. Współczesnej rodzinie potrzebna jest pomoc wielostronna, dlatego należy angażować wszystkie siły i środki społeczne.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie pasji i talentów. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Wspieranie rodzin będących w potrzebie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego zaangażowania się wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tą pomocą.

Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie wsparcia rodziny oraz dziecka.

Dla większej skuteczności podejmowanych działań niezbędna jest ich kompleksowość. Tworzenie sieci instytucji współdziałających ze sobą, koordynowanej przez zespół interdyscyplinarny daje szansę na zwiększenie efektów i trwałość pozytywnych skutków.

Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim odkłamanie negatywnych mitów i stereotypów, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających powstawaniu negatywnych zjawisk w rodzinie.

Znaczenie rodziny dla społeczeństwa pociąga za sobą odpowiedzialność państwa za jej wspieranie i umacnianie. Celem polityki społecznej w odniesieniu do rodziny jest oddziaływanie na jej otoczenie oraz instytucje z nią powiązane. Polityka społeczna państwa szczególnie ważną rolę odgrywa w środowisku lokalnym w organizowaniu pomocy rodzinie.

Rodzina, jako całość powinna być adresatem działań pomocowych, a jej wzmacnianie powinno być traktowane, jako zasadnicza dyrektywa przy planowaniu i realizowaniu wsparcia.

Podstawa prawna Programu:

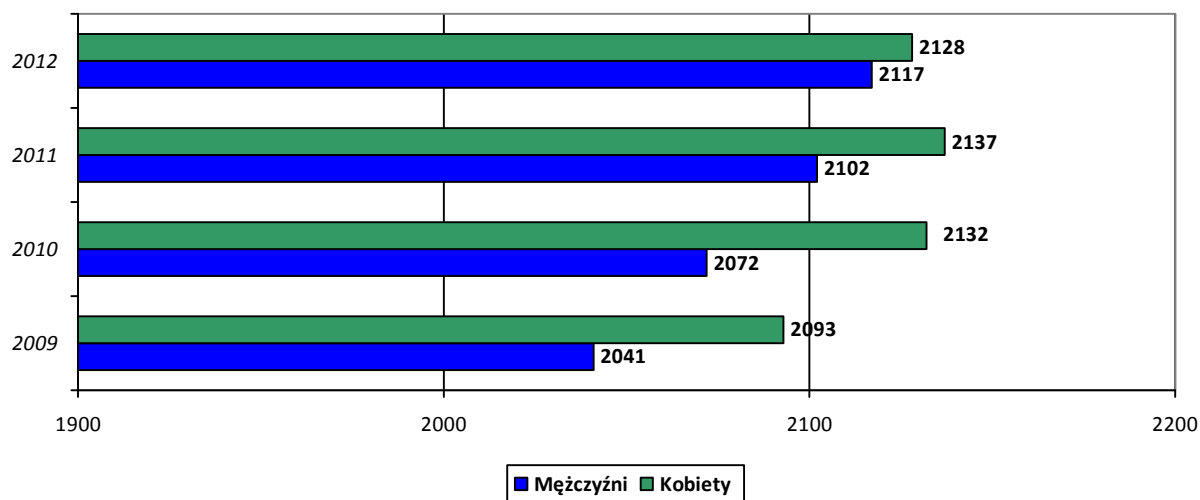
- Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zmianami)
- Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zmianami)
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. Nr 149, poz. 887 ze zmianami)
- Ustawa o przeciwdziałania przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zmianami)
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zmianami)
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 z późn. zmianami)
- Ustawa o przeciwdziałania narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2012 roku poz. 124)

II. Sytuacja społeczno-demograficzna Gminy Kampinos

Istotą problemów społecznych jest to, że podlegają one wielorakim i złożonym powiązaniom pomiędzy sobą. Zaistnienie jednego z nich może wywołać w przyszłości kolejne negatywne reakcje społeczno-ekonomiczne.

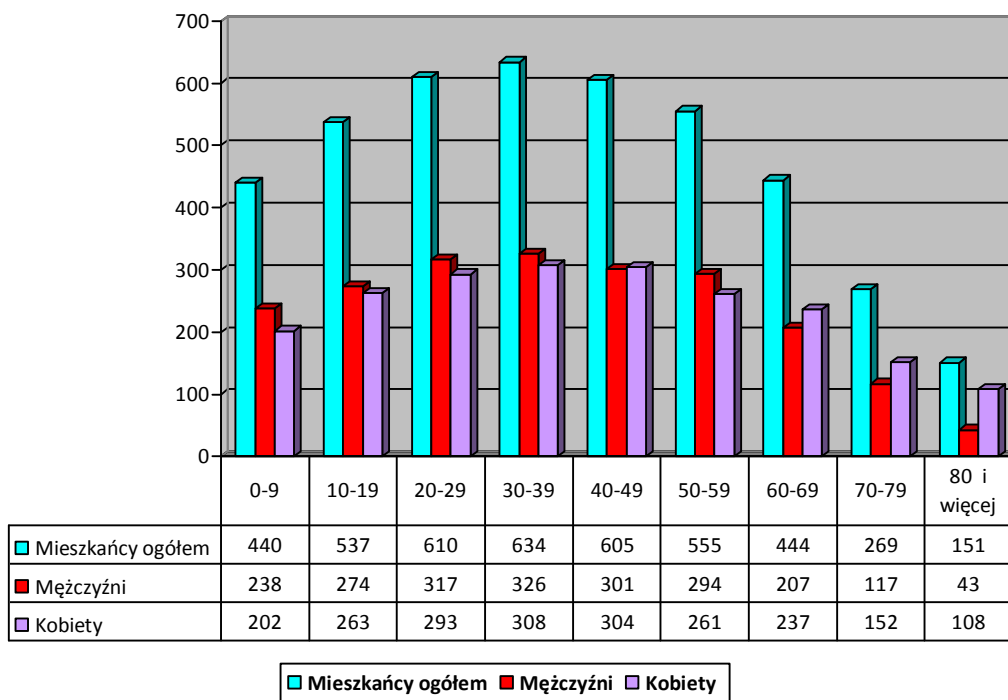
Kampinos jest gminą wiejską, położoną w zachodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie warszawskim zachodnim, w odległości 35 km od Warszawy. Od północy sąsiaduje bezpośrednio z Kampinoskim Parkiem Narodowym, od zachodu z powiatem sochaczewskim a od wschodu z gminą Leszno w powiecie warszawskim zachodnim. W skład Gminy wchodzi 21 sołectw: Granica, Kampinos, Kampinos A, Kwiatkówka, Prusy, Wola Pasikońska, Łazy, Pasikonie, Podkampinos, Strzyżew, Strojec, Budki Żelazowskie, Stare Gnatowice, Grabnik, Skarbkowo, Wiejca, Komorów, Szczytno, Józefów, Pindal, Zawady. Do gminy przynależą także miejscowości: Bieliny, Bromierzyk, Kirsztajów, Koszówka, Łazy Leśne, Rzęszyce. Siedzibą Gminy jest Kampinos. Łącznie Gminę zamieszkuje 4 245 osób, w tym 2 117 mężczyzn i 2 128 kobiet (stan na 31.12.2012 r.).

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Kampinos według podziału na płeć w latach 2009-2012. Stan na 31.XII. 2012. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

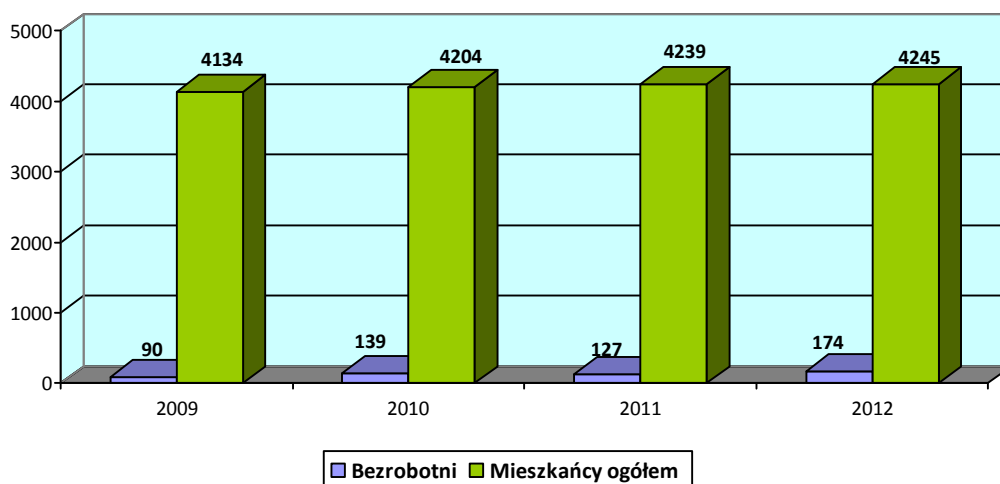

W latach 2009-2012 następował powolny wzrost liczby ludności gminy, co jest pozytywnym zjawiskiem oznaczającym zarówno przyrost naturalny jak i migracją.

Wykres 2. Liczba mieszkańców Gminy Kampinos według wieku w roku 2012. Stan na 31.XII. 2012. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Wykres 3. Bezrobocie na tle liczby mieszkańców Gminy Kampinos w latach 2009-2012. Stan na 31.XII. 2012. Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS.

Powyższe dane wskazują, że ilość osób bezrobotnych w Gminie Kampinos wzrasta z roku na rok, gdzie w 2009 r. osoby bezrobotne stanowiły 2, 18 % ogółu mieszkańców, w 2010 r. 3, 30 % ogółu mieszkańców, w 2011 r. osoby bezrobotne stanowiły 3 % ogółu mieszkańców, w 2012 r. aż 4,10 %. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcone są przez tzw. bezrobocie utajone i pracę „na czarno”.

Bezrobocie wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę podstawowych funkcji oraz realizację jej określonych zadań. Najbardziej bolesnym aspektem bezrobocia jest zagrożenie bezpiecznej egzystencji własnej rodziny. Bezrobocie rodziców często oznacza zmianę i ograniczenie planów dalszego kształcenia dzieci, obniżanie ich aspiracji poznawczych, zahamowanie rozwijania ich uzdolnień w drodze dalszej edukacji.

III. Działania pomocowe w zakresie wsparcia rodziny

Na terenie gminy działa Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Kampinosie. OPS jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Gminy Kampinos, powołaną i działającą na zasadach określonych dla jednostek budżetowych oraz na podstawie:

- 1) uchwały Rady Gminy w Kampinosie w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Kampinosie;
- 2) przepisów dotyczących pomocy społecznej oraz sektora finansów publicznych.

Ośrodek realizuje zadania własne i zadania zlecone w zakresie ustalonym ustawami i aktami wykonawczymi do ustaw. Podstawowym zadaniem OPS jest umożliwienie osobom i rodzinom przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstawania marginalizacji osób i rodzin, czyli profilaktyka.

W OPS na dzień 31.12.2012 r. zatrudnionych było łącznie 10 pracowników, w tym 1 etat ds. świadczeń rodzinnych i Obsługi Funduszu Alimentacyjnego, na ½ etatu pracownik socjalny zatrudniony w ramach projektu POKL-2012 r. oraz 3 osoby na robotach publicznych.

Świadczenia społeczne realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2012 roku:

- wypłacono 2980 zasiłków rodzinnych,
- 7 dodatków z tytułu urodzenia dziecka,

- 113 dodatków z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- 144 dodatki z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- 110 dodatków z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- 504 dodatków na pokrycie wydatków związanych z dojazdem dzieci do szkół,
- 698 zasiłków pielęgnacyjnych i 154 świadczeń pielęgnacyjnych,
- 540 dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka „becikowe” wypłacono 51 osobom ,
- wypłacono zasiłki stałe dla 18 osób w łącznej kwocie 82 654,70 zł,
- ogółem dożywianiem objęto 218 osób, w tym 58 osób otrzymało posiłek (głównie są to dzieci w szkołach), a 197 osób otrzymało zasiłek celowy na żywność.

Z badań lokalnych przeprowadzonych z:

- pracownikami pomocy społecznej,
- przedstawicielami władz samorządowych
- lokalnymi działaczami społecznymi
- pracownikami oświaty

w celu sporządzenia Programu wynika, że dominującymi problemami na terenie Gminy Kampinos są:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- alkoholizm.

Analiza dokumentów i danych zastanych pokazuje tendencje w pomocy społecznej i silne powiązanie wymienionych powyżej czynników z szeregiem pozostałych negatywnych zjawisk.

Tabela 1. Przyznana pomoc w latach 2010 – 2012 z podziałem na powód jej przyznania. Źródło: OPS w Kampinosie.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach	liczba rodzin ogółem	liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	16	36	40	83	63	147
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	3	4	2	3	2	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	0		1		5	
w tym: wielodzietność	0		1		5	
Bezrobocie	48	134	48	129	50	137
Niepełnosprawność	35	84	33	76	36	73
Długotrwała lub ciężka choroba	37	69	30	66	25	53
Bezradność	37	142	32	133	33	131
Przemoc w rodzinie – ofiary przemocy	0	0	2	6	1	2
Przemoc w rodzinie – sprawcy przemocy		4		6		0
Alkoholizm	19	34	18	33	27	48
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	8	11	4	8
Zdarzenie losowe	3	7	2	3	0	0

Dane wskazujące na ilość osób korzystających z systemu wsparcia, w tym długotrwale korzystając związane są efektem wyuczony bezradności, oraz omawianego w literaturze przedmiotu niepokojącego zjawiska dziedziczenia postaw roszczeniowych.

U osób tych zauważalne jest brak postaw nastawionych na aktywizację i zmianę swojego życiowego położenia.

Powyższe wymienione problemy społeczne nierozwiązywane mogą nasilać się i powodować efekt wzajemnego wzmocnienia (synergii) niepożądanych zjawisk społecznych.

Ponadto warto podkreślić, że powód przyznania pomocy nie wyklucza istnienia innego, a rozstrzygnięcie, który jest dojmujący nie zawsze jest sprawą oczywistą.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że współistnienie tych zjawisk wraz z brakiem adekwatnego systemowego, interdyscyplinarnego, kompleksowego wsparcia prowadzi będzie do rozwoju zjawisk niepożądanych, a związku z tym do zwiększania kosztów społecznych.

Koszty najbardziej uciążliwe to niepokojące i obserwowane dziedziczenie postaw skutkujących pokoleniowym uzależnieniem od gminnego systemu pomocy. To właśnie powstanie Programu, ma wpisywać się w prowadzoną politykę i system myślenia oparty na kalkulatorze kosztów zaniechania.

Ten sposób myślenia i działania opiera się na nowej metodologii badania kosztów zaniechania działań aktywizująco-wspierających w polityce społecznej. Koszty zaniechania działań określane są, jako różnica kosztów, jakie wystąpiłyby w przyszłości (np. za rok, cztery lub siedem lat) w zależności od podjęcia „dzisiaj” działań aktywizująco-wspierających lub ich nie podjęcia (czyli zaniechania).

IV. Niebieska Karta

Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Kampinos

Zarządzeniem Wójta Gminy Kampinos nr 0050 2a.2011 z dnia 26.01.2011 r. został powołany Zespół Interdyscyplinarny w Kampinosie d/s realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na terenie Kampinosu 2010 – 2015. Zespół interdyscyplinarny stanowi element gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i jest metodą pracy w tym obszarze, opartą na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy.

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy na terenie Kampinosu.

W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

1. Ośrodka Pomocy Społecznej w Kampinosie,
2. Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Służby zdrowia,
4. Policji,
5. Oświaty
6. Organizacji pozarządowych.

Zespół interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych mogą wchodzić także kuratorzy sądowi, a także przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikający z problemów występujących w indywidualnych przypadkach, zgłaszanych przez pracowników socjalnych oraz pedagoga.

W 2012 r. Zespół Interdyscyplinarny odbył 15 spotkań w sprawach indywidualnych oraz powoływania grup roboczych w przypadkach stosowania przemocy.

Grupa wsparcia

Zainicjowano w Ośrodku Pomocy Społecznej w Kampinosie, grupę wsparcia dla osób, gdzie w rodzinach tych osób występuje problem nadużywania alkoholu.

Z pomocy grupy systematycznie korzysta 5-6 osób. Zorganizowano cykl warsztatów dla rodziców, gdzie jednym z tematów była przemoc domowa.

Akcja informacyjna

Przeprowadzono szereg akcji informacyjnych dotyczących występowania przemocy, np. akcje informacyjne w Świetlicy Środowiskowej „Lipa” w Łazach i „Dąb” Stowarzyszenia „Razem” w Kampinosie skierowane do dzieci w wieku 7 – 15 lat, prowadzone przez Policjantów z Posterunku Policji w Kampinosie, akcje informacyjne prowadzone w czasie Zimowiska 2012 oraz Półkolonii letnich 2012 r prowadzonych w okresie lipiec – sierpień 2012.

Procedura Niebieska Karta

Celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest działalność profilaktyczna i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych.

Ważnym elementem pracy Zespołu jest interwencja kryzysowa skierowana zarówno do ofiar przemocy w rodzinie jak i sprawców oraz świadczenie pomocy psychologicznej, terapeutycznej, prawnej osobom uwikłanym w przemoc domową oraz problemy współistniejące.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie.

W roku 2012 założono 10 Niebieskich Kart. w tym: 9 założonych podczas interwencji Policji oraz 1 z interwencji OPS w Kampinosie.

Grupy Robocze

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup roboczych w ramach obowiązków służbowych (zawodowych) wykonują następujące zadania:

- opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Członkowie grupy roboczej współpracują ze sobą przez cały czas prowadzenia procedury NK, monitorują sytuację rodziny i zobowiązania nałożone przez grupę mając na uwadze bezpieczeństwo członków rodziny.

Przewodniczący wraz z Zespołem w 2012 roku zorganizował 26 spotkań grup roboczych.

V. Założenia programu. Cel główny. Cele szczegółowe

Założenia programu wspierania rodziny dla Gminy Kampinos

Program wspierania rodziny nastawiony jest w głównej mierze na rozwiązywanie sytuacji, kiedy w związku z występującymi w rodzinie problemami, dysfunkcjami i trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dziecko pozbawione jest możliwości właściwego rozwoju w swojej naturalnej rodzinie.

Celem programu jest stworzenie takiego systemu wsparcia, który pozwoliłby na wspieranie i wspomaganie rodziny przeżywającej trudności tak, aby mogła ona powrócić do prawidłowego funkcjonowania i pełnienia roli opiekuńczej i wychowawczej, zamiast zastępować ją w pełnieniu tych funkcji.

Założeniem programu jest, więc wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz zapobieganie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Praca z rodziną prowadzona musi być również w przypadku umieszczenia dziecka poza rodziną. Zgodnie, bowiem z ideą ustawy o wspieraniu rodziny piecza zastępcza powinna mieć charakter okresowy, a praca z rodzinami biologicznymi powinna przynieść pozytywne efekty w postaci możliwości powrotu dzieci do rodziny biologicznej.

Założenia realizowane będą poprzez:

- działania profilaktyczne zapobiegające powstawaniu sytuacji wymagających interwencji kryzysowej, poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin
- działania profilaktyczne zapobiegające uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, udzielanie pomocy w przezwyciężaniu uzależnień
- działania profilaktyczne zapobiegające niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży, promocja rozwiązań systemowych w pracy z dziećmi i młodzieżą
- aktywizowanie dzieci i młodzieży na rzecz własnego rozwoju
- przeciwdziałanie niedożywieniu dzieci
- udzielanie profesjonalnego wsparcia dla rodzin w sytuacjach kryzysowych
- zabezpieczanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin, pomoc w integracji z otoczeniem społecznym
- wzmacnianie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach, wspieranie rodziny w funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych
- koordynowanie wszystkich działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych mogących służyć pomocą rodzinom.

Działania przewidziane w założeniach programu umożliwią realizowanie na szczeblu gminnym, w środowisku lokalnym polityki prorodzinnej rozumianej, jako stwarzanie odpowiednich warunków prawnych, ekonomicznych i społecznych wzmacniających rodzinę, zapewniających jej trwałość, rozwój oraz właściwe zaspokajanie przez nią podstawowych potrzeb.

Cel główny programu

Celem programu jest wspieranie rodzin dysfunkcyjnych oraz przeżywających trudności w wypełnianiu swoich obowiązków opiekuńczych i wychowawczych celem przywrócenia im zdolności do prawidłowego wykonywania tych funkcji.

Cele szczegółowe

- podniesienie i rozwój umiejętności wychowawczych oraz opiekuńczych rodziców, które umożliwią wychowywanie dzieci w rodzinie naturalnej
- zapewnienie dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego
- zapobieganie występowania niedostosowania społecznego u dzieci i młodzieży
- stworzenie efektywnego systemu wsparcia i pomocy dla rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji wychowawczych i opiekuńczych,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej,
- podejmowanie działań na rzecz zapobiegania sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz rozwiązywanie istniejących już problemów,
- promowanie wartości rodziny.

Działania

Program realizowany będzie na terenie Gminy Kampinos w latach 2014-2020.

Działania mające na celu realizację założeń programu będą nastawione na bezpośrednią pracę z rodziną, koordynowane i organizowane przez OPS poprzez:

- diagnozowanie problemów rodziny i dziecka na terenie gminy,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych,

- monitorowanie sytuacji rodzin, zwłaszcza niewydolnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnionych, stosujących przemoc,
- prowadzenie poradnictwa dla rodzin wymagających wsparcia,
- podejmowanie działań w środowisku, praca socjalna z rodzinami w kryzysie, inicjowanie interwencji w uzasadnionych przypadkach,
- praca socjalna z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych czasowo poza rodziną, w pieczy zastępczej,
- opracowanie planu pomocy dostosowanego do indywidualnych problemów i potrzeb rodziny, praca w kontrakcie socjalnym,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym, (poradnictwo prawne i psychologiczne)
- współpraca z wszystkimi instytucjami i organizacjami mającymi na celu pomoc rodzinie i dziecku,
- utworzenie Dziennego Domu Pomocy Społecznej ,
- dożywianie dzieci w szkołach, przedszkolach i innych placówkach,
- organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży,
- w razie potrzeby zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kampinos ✓ Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Społecznych ✓ Doświadczenie, wiedza pracowników działających na rzecz rodziny ✓ Wykształcona kadra pomocy społecznej ✓ Funkcjonowanie placówek oświatowych ✓ Dostęp do przedszkola ✓ Funkcjonowanie Biblioteki Publicznej ✓ Prace Zespołu Interdyscyplinarnego na 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Niechęć osób do korzystania z poradnictwa specjalistycznego, tkwienie w uzależnieniu od pomocy społecznej ✓ Brak Domu Kultury ✓ Wyuczona bezradność i roszczeniowość osób korzystających z GOPS ✓ Rosnące bezrobocie ✓ Wysoki wskaźnik ubóstwa ✓ Wysokie koszty utrzymania rodzin ✓ Niedofinansowanie obszaru pomocy społecznej

<p>rzecz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Otwartość na współpracę ✓ Efektywna praca socjalna ✓ Przeprowadzanie analiz potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży ✓ Funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej, w tym wsparcie dla dzieci niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Brak Dziennego Domu Pomocy Społecznej ✓ Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych ✓ Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie ✓ Brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Regulacje prawne bardziej przyjazne rodzinie ➤ Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych ➤ Edukacja rodziców ➤ Podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny ➤ Wdrażanie nowych metod pracy z rodziną, dziećmi i młodzieżą ➤ Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziną 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ubożenie społeczeństwa ➤ Brak perspektyw zatrudnienia młodych ludzi ➤ Zanik więzi, tradycji rodzinnych ➤ Rozszerzenie zjawisk patologicznych ➤ Zjawisko „dziedziczenia biedy” ➤ Trudna sytuacja finansowa rodzin ➤ Wzrost liczby rodzin przeżywających trudności ➤ Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne

IV. Realizatorzy i adresaci programu

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Kampinosie.

Przy współpracy z instytucjami:

- Urzędem Gminy,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,

- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną,
- Zakładam Opieki Zdrowotnej,
- Kuratorami Sądowymi,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,
- Świetlicą Środowiskową,
- Organizacjami pozarządowymi.

Adresaci programu:

1. Rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem
2. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym
3. Rodziny niewydolne wychowawczo, niezaradne życiowo
4. Rodziny dotknięte przemocą
5. Rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej
6. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

V. Harmonogram prac

DZIAŁANIA	REALIZATORZY	TERMIN REALIZACJI (2014-2016)
Diagnozowanie problemów rodziny i dziecka na terenie gminy	OSP	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym	OPS	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Praca z rodziną również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną w celu podjęcia działań do powrotu dziecka do rodziny.	OPS, Policja, GKRPA, placówki oświatowe, kuratorzy	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Opracowanie planu pomocy dostosowanego do indywidualnych problemów i potrzeb rodziny, zawieranie z rodziną kontraktu socjalnego	OPS	na bieżąco, zgodnie z potrzebami

Pomoc materialna i rzeczowa dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej (również dożywianie dzieci i pomoc finansowa dla rodzin na zakup żywności)	OPS, Urząd Gminy	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Współpraca z podmiotami podejmującymi różnorodne działania na rzecz rodzin z dziećmi	OPS, GKRPA, Placówki oświatowe, Poradnia Psych. - Pedagog., Świetlica Środowiskowa, organizacje pozarządowe	zgodnie z potrzebami
Działania na rzecz rodzin i dzieci dotkniętych przemocą realizowane w ramach „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”	GKRPA, OPS, Policja	zgodnie z potrzebami
Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom z problemem uzależnienia	OPS, GKRPA, Policja	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Współpraca z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz społeczności lokalnej	OPS, Organizacje pozarządowe,	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi	OPS, ZOFO, PCPR, PFRON, organizacje pozarządowe	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Zapewnienie rodzinom dostępu do pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej i medycznej	OPS, PCPR NZOZ	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Kierowanie rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi na terapie rodzinne, mediacje, poradnictwo	OPS, PCPR,	na bieżąco, zgodnie z potrzebami
Szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodziny i wolontariuszy pracujących z rodziną	MCPS, MUW, MPiPS, Centrum Wolontariatu, inne	zgodnie z potrzebami
Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad	Wójt Gminy, OPS,	zgodnie z potrzebami

dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego – świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, kół zainteresowań	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	
Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży	OPS, GKRPA, placówki oświatowe, PCPR, Świetlica Środowiskowa	zgodnie z potrzebami

VI. Finansowanie

Źródłem finansowania Programu Wspierania Rodziny są:

- środki własne gminy zaplanowane na dany rok w budżecie na realizację gminnego programu wspierania rodziny.
- środki własne gminy pochodzące z podatku od sprzedaży napojów alkoholowych
- dotacje z budżetu państwa
- środki pozabudżetowe
- programy grantowe

VII. Ewaluacja i monitoring programu

Monitoring programu polegał będzie na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań oraz wcześniej ustalonych działań w oparciu o diagnozę problemu społecznego od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Trwa od momentu rozpoczęcia prac nad projektem aż do końca etapu wdrażania projektu. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

Celem monitorowania jest sprawdzenie czy założone cele zostały osiągnięte i w jakim stopniu.

Sprawozdanie z realizacji Programu sporządzone zostanie na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji poszczególnych zadań.

Dane zawarte w monitoringu umożliwią dokonywanie bieżących zmian, jeśli zajdzie taka potrzeba oraz dostarczą informacji na potrzeby planowania programu w kolejnych latach.

Sprawozdanie z realizacji programu kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej będzie, co roku w terminie do 31 marca (2014 – 2020) przekazywał Radzie Gminy wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka.